

Tværtimod, vi have søgt at bringe Sagen frem, saa vidt vi have kunnet. Men Forholdet var det, at man baade i Udvalgets Flertal og her i Tinget var enig om, at det Forslag, som forelaa fra Udvalget, var det mindst mulige, man i det hele taget kunde, byde Landarbejderne, at i der ikke var noget som helst at slaa af paa Forslaget, saaledes som det forelaa fra Udvalget. Vi kende Landstingets Stilling til dette Forslag, idet Landstinget beskar det paa et Par Punkter. Man kan ikke sige, at det var store Forandringer, naar man blot ser hen paa Sagen som Helhed; men da Forslaget, som det forelaa fra Folketinget, var det mindst mulige, hvorom der kunde være Tale, vare de Ændringer, Landstinget foretog, tilstrækkelige til at gøre Forslaget uantageligt for Folketinget, saa at Sagen gled hen. Det væsentligste Spørgsmaal, der var Landsting og Folketing imellem, var Spørgsmaalet om den Kapital, Arbejderne selv skulle være i Besiddelse af Landstinget mente, at de skulde være i Besiddelse af $\frac{1}{5}$ af Ejendommens Værdi, altsaa indtil 800 Kr., medens Folketinget mente, at det var tilstrækkeligt, at de vare i Besiddelse af $\frac{1}{10}$, altsaa op til 400 Kr. Landstinget saa saaledes paa Sagen, at det mente, at naar det skulde kaldes Landarbejderens eller Husmandens Ejendom, maatte han ogsaa eje noget i denne, og at det mindste, der kunde være hans Del af Ejendommen, da maatte være $\frac{1}{5}$. Naar man ser Sagen fra et forretningsmæssigt, kapitalistisk Synspunkt, som man vilde anlægge paa enhver anden Forretning i det daglige Liv, kan man egentlig paa en vis Maade give Landstinget Ret i denne Betragtning, og Landstinget ser jo altid — saaledes er det min Opfattelse og vistnok fleres — paa Sagerne fra et forretningsmæssigt og kapitalistisk Synspunkt, naar det drejer sig om Arbejderforhold. Det er for øvrigt noget, Landstinget under Behandlingen af denne Sag har givet fuldgyltige Beviser for; det ligger vel i hele den Maade, hvorpaa det er valgt, og det kan vel ikke være anderledes. Mod dette Synspunkt fra Landstingets Side staar Folketingets. Folketinget siger, at hvis Landarbejderne skulle skyde indtil 800 Kr. ind i Ejendommen, vil en meget stor Del af Landarbejderne, ja man kan sige i det væsentlige hele vor Landarbejderstand, blive udelukket fra at kunne tilegne sig denne Lovs Goder, og Loven vil altsaa være ret unyttig. Her er det, forekommer det os, at vi ere kørte fast i Bakken, at det ikke er os muligt at komme videre. Folketinget paa den ene

Side siger: Loven skal have et saadant Indhold og en saadan Form, at den flittige, dygtige Landarbejder virkelig kan faa et Gode ud deraf, og Landstinget siger: for at vi kunne gaa med hertil, skal denne Landarbejder præstere en Kapital, som vi finde staar i et passende Forhold til Ejendommens Værdi. Mellem disse to Standpunkter synes man ikke at kunne finde nogen Forening. Det blev forsøgt i Fællesudvalget, men det lykkedes ikke, og jeg tror i Virkeligheden heller ikke, at man finder nogen Bro, der kan føre over denne Uoverensstemmelse. Det, man da maatte gøre, og som maaske endnu turde være betimeligt, var at prøve, om man ikke kunde komme til det Maal at hjælpe vor store Landarbejderstand ad en anden Vej end den at give dem disse Lodder til privat Eje. Det Forslag, som jeg herved forelægger paa mit Partis Vegne, og som De i det væsentlige ville kende fra tidligere Tid, adskiller sig fra Regeringens og Folketingets deri, at det stiller disse Landejendomme til Brug for Landarbejderne og ikke til Eje. Det turde jo være, at man paa dette Princip kunde finde en Form, hvorunder man kunde føre Sagen til en heldig Løsning baade i Landstinget og i Folketinget. Offentligt Fæste, saaledes som det er foreslaaet i det forelagte Lovforslag, har jo mange Venner i denne Sal, og jeg har egentlig ikke hørt nogen fremføre gyldige Grunde for ikke at gaa frem ad denne Vej. Man har talt noget om, at det kendte vi fra gamle Dage, og at vi ikke skulle vende tilbage til det gamle. Men der er dog, som De vide, en stor Forskel paa det gamle Fæste og det Fæste, som vi her foreslaa, hvor det er Samfundet som Helhed, der staar som Ejer af Jorden og derfor bedre kan søge at fremme Brugernes Kaar. Det har ogsaa vist sig, at dette Princip har Venner alle Vegne. Jeg skal nævne, at der i Landbokommissionen var et Mindretal, som holdt paa dette Princip, et Mindretal, som vel var lille, men dog større, end det syntes at være. Det har vist sig, at Medlemmer, som have haft Sæde i Kommissionen, og som have været med til at fremme det Forslag, som Regeringen fremsatte, og hvorom Folketinget senere blev enig, have udtalt, at offentligt Fæste egentlig var deres principielle Syn paa denne Sag. Jeg sigter til de to ærede Medlemmer, som have haft Sæde i Landbokommissionen, det ærede Medlem for Ringkøbing Amts 6te Valgkreds (Ovesen) og det ærede Medlem for Bælum (J.H. Jensen), af hvilke det ærede Medlem for Bælum i sin Tid udtalte her i Salen, at naar han